

Sygn. akt I ACz 466/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2013r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Mariola Głowacka (spr.)

Sędziowie: SA Jacek Nowicki

SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 marca 2013r.

sprawy z powództwa **J. G.**

przeciwko **Ł. R.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 15 stycznia 2013r. sygn. akt I C 3450/12

postanawia:

- 1) oddalić zażalenie,
- 2) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawić Sądowi pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

/-/J. Nowicki /-/M. Głowacka /-/M. Mazurkiewicz-Talaga

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 15 stycznia 2013r. zabezpieczył roszczenie powoda J. G. wobec Ł. R. o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy sprzedaży z dnia 31 lipca 2008r. na podstawie której Ł. R. nabył od A. R. własność nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Obornikach prowadzi księgę wieczystą nr (...) w odniesieniu do wierzytelności J. G. w stosunku do A. R. o zapłatę kwoty 85.600 zł z odsetkami oraz kosztami postępowania wynikającej z wyroku zaocznego z dnia 8 grudnia 2008r. wydanego przez Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu w sprawie IX GC 1524/08 oraz o zapłatę kwoty 60.561,64 zł z odsetkami oraz kosztami postępowania wynikającej z wyroku z dnia 22 października 2010r. wydanego przez Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu w sprawie IX GC 666/09, poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości gruntowej położonej w O. przy ul. (...) o powierzchni 0,1856 ha stanowiącej działkę nr (...) dla której Sąd Rejonowy w Obornikach prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że z powództwa J. G. przeciwko A. R. toczyły się dwie sprawy o zapłatę zakończone wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z dnia 8 grudnia 2008r. sygn. akt IX GC 1524/08 oraz wyrokiem z dnia 22 października 2010r. w sprawie IX GC 666/09, którymi zasądzono na rzecz powoda 85.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2008r. do dnia zapłaty oraz 60.561,64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2008r. do dnia zapłaty. Nadto A. R. została obciążona w obu postępowaniach

obowiązkiem zwrotu powodowi kosztów procesu. Egzekucja z majątku dłużniczki okazała się bezskuteczna. Natomiast przed zapadnięciem w/w wyroków w dniu 31 lipca 2008r. dłużniczka zbyła na rzecz swojego męża Ł. R. nieruchomości położoną w O. dla której Sąd Rejonowy w Obornikach prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Sąd pierwszej instancji uznał, że spełnione zostały wszystkie przewidziane w art. 730¹ § 1 k.p.c. przesłanki udzielenia zabezpieczenia roszczeniu powoda. Powód uprawdopodobnił roszczenie o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego wyżej opisaną umowę sprzedaży. Z przedłożonych dokumentów wynika bowiem jednoznacznie, że na podstawie umowy sprzedaży przedmiotowej nieruchomości A. R. będąca dłużniczką powoda, przeniosła własność nieruchomości na męża, będącego pozwanym w niniejszej sprawie, który z tego tytułu osiągnął korzyść majątkową. Zdaniem Sądu pozwany niewątpliwie wiedział też o długach małżonki. Sąd podkreślił, że powód w wiarygodny sposób wskazał na istnienie okoliczności świadczących o istnieniu po jego stronie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż dłużniczka A. R. wyzbyła się majątku z którego zaspokojenia roszczeń mógłby dochodzić powód. W ocenie Sądu zachodzi też wysokie prawdopodobieństwo, że pozwany będzie chciał zbyć przedmiotową nieruchomość chcąc utrudnić powodowi dochodzenie roszczeń. Stąd też brak zabezpieczenia może pozbawić powoda zaspokojenia.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany zaskarżając je w całości i podnosząc, że narusza ono art. 730¹ k.p.c. przez przyjęcie, że powód posiada interes prawny w zabezpieczeniu roszczenia pomimo tego, że wysokość obciążeń hipotecznych na nieruchomości znacznie przewyższa wartość nieruchomości. W uzasadnieniu zażalenia pozwany podniósł dalszy zarzut nieuprawdopodobnienia przez powoda roszczenia wskazując, że nie wykazał on, aby żalący miał wiedzę o zobowiązaniach małżonki, a w sprawie nie ma zastosowania domniemanie z art. 527 § 3 k.c., gdyż umowa sprzedaży została zawarta na kilka miesięcy przed uzyskaniem przez powoda tytułów wykonawczych. Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Powód w odpowiedzi na zażalenie wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Zażalenie pozwanego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przesłankami udzielenia zabezpieczenia w świetle art. 730¹ § 1 k.p.c. są uprawdopodobnienie roszczenia i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Zażalenie kwestionuje obie te przesłanki.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii uprawdopodobnienia przez powoda roszczenia stwierdzić należy, że nie ma racji żalący wywodząc, że w sprawie nie znajduje zastosowania art. 527 § 3 k.c. ustanawiający domniemanie wiedzy osoby będącej w bliskim stosunku z dłużnikiem, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a powód powinien tę okoliczność wykazać zgodnie z art. 530 k.c. Kluczowe znaczenie w tej kwestii ma rozumienie ustawowego wyrażenia „przyszli wierzyciele”. Art. 530 k.c. w zdaniu drugim stanowi bowiem w odniesieniu do przyszłych wierzycieli, że jeżeli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała. Zasadzający wyrok sądu ma charakter deklaratoryjny. Oznacza to, że nie tworzy on nowego stanu prawnego, a jedynie potwierdza istnienie zobowiązania, które powstało z mocy prawa bądź umowy stron i istnieje niezależnie od toczącego się procesu. Wierzycielem przyszłym w rozumieniu komentowanego przepisu jest więc tylko taki wierzyciel, którego wierzytelność jeszcze nie istnieje w sensie prawnym w chwili dokonywania przez dłużnika (przyszłego dłużnika) czynności prawnej w warunkach określonych w przepisie art. 527 § 1 k.c., nie zaś taki, który jedynie nie dysponuje jeszcze tytułem egzekucyjnym (czy wręcz tytułem wykonawczym). Reasumując skoro wobec żalącego jako osoby pozostającej w bliskim stosunku z dłużniczką (jej męża) znajdowało zastosowanie domniemanie wiedzy, że działała ona ze świadomością pokrzywdzenia powoda, obciążał go ciężar obalenia tego domniemania. Twierdzenia przytoczone w zażaleniu, że w momencie zawarcia spornej umowy sprzedaży pozwany nie wiedział o zobowiązaniach dłużniczki nie zostały nawet uprawdopodobnione. Tymczasem osoba, której dotyczy domniemanie, aby je obalić, musi udowodnić,

że mimo bliskiej relacji z dłużnikiem nie tylko nie wiedziała o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, ale także, że nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła o tym dowiedzieć się. Gdyby bowiem domniemanie obejmowało tylko posiadanie pozytywnej wiadomości, jak wynika z literalnego brzmienia art. 527 § 3 k.c., to w praktyce każde zaprzeczenie przez osobę trzecią wystarczyłoby do jego obalenia. Akceptacja literalnej wykładni prowadziłaby więc praktycznie do przekreślenia sensu przepisu. Stąd też wymaga się, aby osoba trzecia udowodniła, że przy dokonywaniu czynności prawnej z dłużnikiem dochowała należytej staranności (vide: M. Pyziak-Szafnicka [w:] System prawa prywatnego t. 6, s. 1269, tudzież wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 grudnia 1995r. I ACr 967/95, LEX nr 25740). Tym samym niewystarczającym jest powołanie się przez żalącego na istniejący w jego małżeństwie z dłużniczką ustrój rozdzielnosci majątkowej oraz odrębne prowadzenie przez nich swoich spraw finansowych.

Chybiony jest również zarzut nieuprawdopodobnienia przez powoda interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. Zgodnie z art. 532 k.c. wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły. Z treści powołanego przepisu wynika, że pierwszeństwo wierzyciela, który uzyskał uznanie czynności prawnej dokonanej z jego pokrzywdzeniem za bezskuteczną w trybie skargi paulińskiej ma charakter bezwzględny tzn. dotyczy każdego wierzyciela osoby trzeciej. Należy zatem przyjąć, że przyznaje on pokrzywdzonemu wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia nie tylko przed wierzycielami osobistymi osoby trzeciej, ale również przed jego wierzycielami rzeczowymi (vide: P. Machnikowski [w:] E. Gniewek, Komentarz, 2008, s. 954). Przeciwnie rozwiązane zupełnie nie odpowiadałoby celowi skargi paulińskiej, którym jest zaspokojenie wierzyciela z określonego przedmiotu tak, jakby znajdował się on w majątku dłużnika.

Biorąc powyższe pod rozwagę zażalenie pozwanego, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., oddalono.

/-/J. Nowicki /-/M. Głowacka /-/ M. Mazurkiewicz-Talaga